

Bond tegen het Vloeken en de democratie

ook in Nederland sprake van het 'ayatollah-effekt'

Het succes van de ayatollah in Iran heeft het beginsel van de scheiding van kerk en staat weer in het middelpunt van de belangstelling gebracht. Overal in de wereld zijn groepen en personen te vinden die er ayatollah-achtige ideeën op na houden, die menen dat wet en moraal dienen samen te vallen. In de Humanist zijn op dit punt ontwikkelingen gesignaleerd in Egypte, Griekenland, Italië – en ook in eigen land. Een voorbeeld van het laatste is de Bond tegen het Vloeken. Deze bond is van mening dat de Nederlandse samenleving volgens gods wetten ingericht zou moeten worden. De Bond heeft zich vorig jaar uitgesproken tegen „het democratisch, vaak humanistisch denken van onze tijd, dat ons voorhoudt, dat ieder evenveel recht heeft, dat ieder op eigen wijze tot zijn recht moet komen en dat ieder vrij dient te zijn in zijn of haar overtuiging.”

zedenedervend

Voorts heeft de Bond in de affaire rond de Genemuiden openbare bibliotheek een advies uitgebracht waaruit gekonkludeerd moet worden dat humanistische literatuur „zedenedervend” zou zijn: humanisten houden zich niet aan gods wetten. Het verschijnsel doet zich voor dat deze Bond veel subsidie ontvangt van veelal plaatselijke overheden. De Provinciale Staten van Drenthe hebben hun subsidie ingetrokken op grond van bovengeciteerd standpunt van de Bond over de mensenrechten en de democratie. In de onlangs gehouden jaarrede van de voorzitter van de Bond, de heer Velema, staat nu het volgende te lezen: „Wij voor ons waarderen met dank-

baarheid de democratie als een groot goed, zij het dat wij de democratie alleen veilig achten als ze gebaseerd is op eerbied voor Gods openbaring.” Wat moet hier precies worden verstaan onder „eerbied voor”? In een democratie zoals wij die zien worden alle levensbeschouwelijke stromingen gerespecteerd zolang zij geen pogingen doen andersdenkenden de wet voor te schrijven. Waarom moet een democratie ook niet gebaseerd zijn op eerbied voor een niet-godsdienselijke levensovertuiging?

normloosheid

Velema: „Wij kunnen het humanisme niet volgen in de ontwikkeling van zijn vrijheidsgedachte. De autonomie van de mens

is voor die vrijheidsgedachte beslissend.” En: (Nietzsche citerend: als God dood is, is alles geoorloofd). „Waar haalt het humanisme zijn normen vandaan? Uit welke wortels leeft het, als het geloof heeft afgedaan?” Als Velema onze uitgangspunten en grondslagen zou kennen, zou hij ook het antwoord op deze vraag weten. Het is niet noodzakelijk om in een persoonlijke god te geloven om toch vanuit het menselijk bestaan tot menselijke normen te kunnen komen. Sterker nog: juist het feit dat wij ons niet beroepen op hogere machten buiten de mens, voorkomt dat wij in de verleiding komen onze normen boven die van anderen te stellen. Het humanisme tracht zich niet meester te maken van de wetgeving om haar normen aan andersdenkenden op te leggen. Onder andere daarin verschilt een democratie van een theokratie.

diktatuur

Maar wat doet de Bond? Humanisten worden ervan verdacht niet echte democraten te zijn! God is „de basis van de democratie”. „Zonder dit fundament komen waarden in de lucht te hangen en verschuiven de waarden.” „Diktatuur in naam van het volk of als uitdrukking van de machtsweldust van de enkeling is het alternatief.” Ik vrees dat de heer Velema iets teveel de EO-serie tegen het humanisme en iets te weinig onze eigen publikaties als uitgangspunt voor zijn denken over het humanisme heeft genomen. Of is hij wellicht van mening dat „de eerbiediging van Gods naam” en „eerbied voor Gods naam” (de basis van Velema's democratie) niet te verenigen zijn met eerbied voor andersdenkenden zoals humanisten? Dan zou inderdaad gevreesd moeten worden dat de Bond een theocratie nastreeft waarin de scheiding van kerk en staat wordt opgeheven en waarin plaatselijke varianten van het ayatollahverschijnsel het graag voor het zeggen zouden hebben. De gemeentelijke en provinciale democratische overheden hebben er recht op om het te weten: kiest de Bond voor democratie of voor theokratie?

Rob Tielman

IN DIT NUMMER

skripties van HOI-kursisten	pag. 3
boekaanrader van een lezer	pag. 4
laatste kongresstukken	pag. 5
lezers schrijven	pag. 6
kultuur: Lessing	pag. 7
oriëntatie	pag. 8

vergadering van 6 april

Het Hoofdbestuur boog zich in de vergadering van 6 april jl. over een aantal kwesties betreffende het Humanistisch Opleidings Instituut (HOI) in Culemborg. Het HOI moet – net als alle andere sociaal-pedagogische opleidingen – jaarlijks een leerplan indienen bij het ministerie van O en W. Het leerplan voor het nieuwe cursusjaar werd door het HB goedgekeurd. Voorts werd een beleidsplan voor het humanistisch vormingsonderwijs, waarvoor de docenten voor een belangrijk deel aan het HOI worden opgeleid, besproken. Een aantal belangrijke wensen hieruit zullen binnenkort aan minister Pais van O en W worden voorgelegd. Namens de HOI-kursisten werd een brief aan het HB geschreven, gevraagd werd daarin o.m. naar de plaatsingsmogelijkheden binnen de diverse werkvelden van het Verbond en naar de wijze waarop het HB bij sollicitatie toeziet op het bezit van het HOI-diploma. Wat dit laatste betreft: vast vereiste naast het HV-lidmaatschap is – zowel voor volledige als voor deeltijdbanen in het humanistische geestelijk werk – het bezit van het

HOI-diploma. Is de betrokkene daarvoor nog studierend dan volgt altijd een tijdelijke aanstelling in afwachting van het afstuderen. Er bestaan plannen om „Humanist” een duidelijker functie v.w.b. het signaleren van vakatures, die voor HOI-kursisten van belang kunnen zijn (b.v. in een Vakaturebank-rubriek).

Verder was er de goedkeuring door het HV van enkele statuten, het HOI paste de zijne aan e.v.m. Boek 2 van het nieuwe B.W. Nieuwe statuten betreffen het Humanistische Studiecentrum Nederland (HSN), een gezamenlijke opzet van Humanitas, De Vrije Gedachte en het Verbond. Deze nieuwe werkstichting van de drie organisaties moet gaan dienen als een centrum van waaruit studie-activiteiten kunnen worden opgezet en gekoördineerd. Er ligt al een lange lijst van mogelijke onderwerpen klaar waaruit een keuze kan worden gemaakt. Voorlopig wordt Van Kreveld benoemd als HV-vertegenwoordiger in het HSN-bestuur. Na de verkiezing van het nieuwe HB zal deze vertegenwoordiger zitting nemen in de besturen van het Landelijk Centrum voor Huwelijkscontacten (LCH) en het Centrum voor Duurzame Relaties (CDR).

homologie

Het vierde nummer van „Homologie” bevat een uitgebreide bijlage met een schat aan hulpbronnen voor ieder die op het gebied van homosexualiteit onderzoek wil doen. Het is een 16 pagina's tellende lijst van bibliografische hulpmiddelen.

Onder de visie van Jan Rogier op de homovervolgingen in de geschiedenis en een interview met de andragoog Rob Gras, over zijn activiteiten in de homo-emancipatie. Dan: boekbesprekingen, een agenda en ander nieuws over en voor homoseksuele vrouwen en mannen aan universiteiten en hogescholen. Het nummer is voor 3 gulden te koop bij de boekhandel of door 4 gulden (inkl. porti) over te maken op postgiro 107878 t.n.v. Adm. Homologie, Postbus 16584 te Amsterdam.

Humanist

eindredakteur: Hes van Huizen
Humanist is een uitgave van het Humanistisch Verbond
Redaktieadres:
Oude Gracht 152,
3511 AZ Utrecht
Telefoon: 030-318145
Abonnementsprijs voor niet-leden f 20,— per jaar
t.n.v. Humanistische Pers,
postgiro 58, Utrecht.
**Gedrukt op kringlooppapier
bij Brouwer Offset bv, Utrecht.**

vergadering van 20 april

De HB-vergadering van 20 april j.l. werd vooral besteed aan bestuurlijke zaken. Bij de aktualiteiten was er de teleurstellende mededeling dat de voorzitter van de afdeling rechtspraak van de Raad van State in ons AROB-beroep tegen de indeling van de HV-zendtijd op Hilversum II het verzoek om een zogenaamde voorlopige voorziening heeft afgewezen. Dit betekent dat wij b.v. niet op ons oude plekje in de ether (Hilversum I) kunnen doorgaan totdat beslist zal zijn op de hoofdzaak, die nog nader op een zitting van de afdeling rechtspraak zal worden behandeld.

Goed nieuws was er overigens ook: het HB kon definitief goedkeuring verlenen aan de oprichting van een nieuwe gemeenschap Haarlemmermeer. Voor de plaatselijke geestelijke verzorging, de dienst van Lukács, kon m.b.v. ALN-subsidiegelden 5 nieuwe (parttime) funktionarissen worden benoemd. Deze dienst is daarmee meteen één van de grotere diensten binnen het HV geworden. Verder werd wat betreft het inhoudelijke aspekt akkoord gegaan met de benoeming van een geestelijk raadsman in de Humanitas-bejaardenhuizen te Rotterdam.

De jaarstukken van de Humanistische Stichting Geestelijke Volksgezondheid werden goedgekeurd. Een uitvoerige inhoudelijke discussie werd gevoerd over de beleidsnota van de algemeen secretaris, die aan het HV-kongres van 26 en 27 mei a.s. zal worden gepresenteerd. Het ligt in de bedoeling om na de discussie tijdens het kongres daarover ook met de funktionarissen nader van gedachten te wisselen tijdens het eerstvolgende regelmatige overleg van het HB met de funktionarissen in het najaar.

Sentrop

lente 1979

Vandaag heb ik badpakken gepast. Misschien is dit voor u, als u dit leest geen schokkende mededeling. 't Kan zijn, dat u heerlijk in 't zonnetje zit, ook in iets luchtigs, maar terwijl ik dit schrijf, begin mei, slaan de hagel en de natte sneeuwvlokken tegen de ramen en loeit de wind om het huis, alsof het hartje winter is.

In eerste instantie dacht ik dan ook niet aan badspullen. Ik was vanmorgen alleen maar tussen de buien door in volledige winterbepakking, even een gezellige manufacturenwinkel hier in de buurt ingelopen, waar ze ook kleren verkopen, om een prachtige ribfluwelen broek te kopen. Ook wel voor de zomer, maar voor op de fiets, want mijn man wil zo graag, dat ik een fiets koop, om dan samen, eerst nog als hij de week-ends thuiskomt uit de kliniek, maar later gewoon, als 't een beetje behoorlijk weer is, heerlijk te kunnen fietsen. Vandaar de aankoop van die lange broek. Toen zag ik ineens een rek met badpakken. 't Mijne heb ik alweer enige jaren en ik wilde wel eens iets anders, ofschoon er in dat ouwetje van me nog steeds een weergaloze coupe zit. „Hij corrigeert het figuur zo goed,” had de winkelfuffrouw destijds flijntjes gezegd, wijselijk in het midden latend, of ik die correctie nu wel of niet nodig had. In ieder geval was mijn man toen enthousiast over mijn aankoop, wat heel belangrijk was, want die is altijd erg precies op wat ik draag. Nu zou ik hem het volgend week-end verrassen met een nieuwe creatie.

Omdat de verkoopster van vanmorgen best begreep, dat ik er erg tegenop zag, om me met deze temperatuur weer helemaal tot op de huid uit te pellen, mocht ik er zomaar een paar mee naar huis nemen om op m'n gemak te passen. En zo stond ik dan even later, nog zo echt winters-wit, me in die moderne flinterdunne zijdeachtige flodders te hijsen, terwijl de katten in dolle pret opsprongen naar de banden, waarmee ik aan 't worstelen was, om ze op de rug te kruisen en te strikken. „Ik ben net een sidderaal,” dacht ik. Dat is zo'n eng beest in een aquarium, met een bordje erbij: „Aanraken levensgevaarlijk.” Leuke verrassing voor mijn man in 't week-end.

„k Heb ze weer teruggebracht en nu zit ik hier, met een dikke trui aan en het sneeuwt nu echt. Even heb ik dat fijne figuur-corrigerende badpak uit de kast gehaald. 't Kan eigenlijk nog best, maar verder zal het nog een poosje rustig in de kast moeten blijven, vrees ik. Dat is dan lente 1979.

ANS SPIGT

skripties van HOI-kursisten over geestelijke verzorging

geestelijke verzorging: plaats in 't ziekenhuis

In de samenvatting van haar eindscripctie stelt Marianne van der Schaaf dat voor de patiënt het aanbod van geestelijke verzorging in een ziekenhuis kan betekenen dat hij/zij in staat wordt gesteld vanuit een desoriëntatie weer zin te ontdekken in zijn bestaan.

De vele kontakten met mensen in het ziekenhuis waar zij als geestelijk raadvrouw werkt, hebben haar geleerd dat er een grote, zij het niet exakt aan te geven groep mensen is, die behoefte heeft aan en baat vindt bij gesprekken op een humanistische golfengete.

In haar skriptie gaat Marianne van der Schaaf achtereenvolgens in op de betekenis van de geestelijke verzorging, de ontwikkelingen binnen de ziekenhuiswereld, de samenwerkingsmogelijkheden en in het laatste hoofdstuk geeft zij haar visie op de plaats van de geestelijke verzorging en konkludeert dat geïntegreerde geestelijke verzorging in ziekenhuizen nog in haar kinderschoenen staat.

dood: uitdaging tot leven

Het thema van de dood intrigeerde Elly van Eijk-Hoogeveen al heel lang, maar het schrikte haar altijd teveel af om zich er echt in te verdiepen. Totdat ze door haar werk in de gezondheidszorg de letterlijke konfrontatie met sterven en dood niet uit de weg kon. Toen werd nadenken over de dood voor haar een harde noodzaak, want nadenken, bewustmaken, verwerken en aanvaarden werden noodzakelijk om haar werk te kunnen verrichten. Zij ervaaarde steeds meer dat „haar werk” een vervulling was, niet ondanks maar juist door de konfrontatie met sterven en dood”. De bezinning op de dood bleek een bezinning op het leven.”

Binnen de gezondheidszorg wordt eindelijk voor een begrip als stervensbegeleiding een plaats ingeruimd. Elly van Eijk-Hoogeveen doet dat ook in het laatste hoofdstuk van haar skriptie.

zonder zien... zonder zin?

„Stel je voor dat ik blind was – hoe zou ik nog iets van mijn leven kunnen maken?” zo vroeg mevrouw Rambonnet-Schotman zich af. En dat is dezelfde vraag die de meeste revalidanten zich stellen als ze voor het eerst over de drempel van het

Elk jaar studeren aan het Humanistisch Opleidings Instituut een aantal studenten af door middel van een eindscripctie. Enkele van deze skripties worden daarna in drukvorm uitgegeven en zijn dan voor een breder publiek beschikbaar. Dit is het geval met de vier op deze pagina besproken skripties. Deze zijn te bestellen via het HOI in Culemborg, postgiro 3719932 met vermelding welke skripties men wenst te ontvangen. De kosten (inclusief verzending) zijn f 6,70 per exemplaar.

revaliditeitscentrum zijn gestapt.

De skriptie-schrijfster kwam juist daar de totale wanhoop tegen over de ineenstorting van een wereld die mensen voor zichzelf en hun omgeving hadden opgebouwd. „Allemaal mensen die in meer of mindere mate in een crisissituatie zijn geraakt en die proberen er doorheen te komen.”

Rambonnet-Schotman vraagt zich in haar skriptie af, welke rol de humanistische geestelijke begeleiding hierbij kan vervullen.

humanistische raad en daad in verpleeghuis

Puck Meij-van de Beek startte in februari 1976 als geestelijk raadvrouw in een verpleeghuis.

Centraal bij haar werk staat het welzijn van de patiënt, maar hierdoor komt zij ook in aanraking met personeel van zeer verschillende disciplines, en raakt zij betrokken in processen en situaties. Zoals zijzelf zegt: „Je leert mensen kennen die vanuit hun vakrichting in hetzelfde verpleeghuis het beste willen met die patiënt. En telkens kom je dan gezamenlijk tot de slotsom dat het allemaal zoveel beter zou kunnen.”

Deze ervaringen brachten haar ertoe zich nader te verdiepen in het verpleeghuis en in het bijzonder de plaats die de geestelijke verzorging in het totaal functioneren inneemt. Zij geeft een beschrijving van haar eigen werksituatie en hoe veranderingen worden belemmerd. Ook geeft zij mogelijke oplossingen aan waarbij zij speciaal de plaats en functie van de humanistische geestelijke verzorging belicht.

In 1978 hebben de volgende HOI-kursisten met gunstig gevolg de driejarige Hogere Beroepsopleiding met betrekking tot humanistisch geestelijk werk afgerond:

naam:	titel skriptie:	werkzaam in het Verbond:
Mw. H. Berends	Genoemd, geteld, gewogen en . . . gekozen	
Mw. J. de Boer-Engelvaart	Emancipatie en Humanistisch Verbond	
Dhr. B. Bosch	Rolgedragsverandering	
Mw. A. Brolsma-Polling	Over lijden	verpleegtehuis
Dhr. W. de Jonge	Humanistisch geestelijke verzorging en de zelfkonfrontatiemethode van Hermans	
E. Kah	Wegwijzen in wettenland vanuit een humanistische grondhouding	sociaal raadvrouw (buiten H.V.-verband)
Mw. W. Kes-Spruyt	Geestelijke vorming kennis van het geestelijk leren humanistisch vormingsonderwijs	basisschool + P.A.
Mw. J. Klein-von Baumhauer	Ethische aspecten van de humanistische geestelijke verzorging	ziekenhuis
Mw. I. Mattern	Arbeid levensvervulling of noodzakelijk kwaad	
Mw. E. de Neeff-de Zwaan	In het laatste deel van je leven	verzorgingstehuis voor bejaarden
Dhr. L. Radder	Over agogisch geestelijke begeleiding	ziekenhuis
Mw. F. Verheyen	Vrouwengevangenis	
Dhr. A. Zurel	Humanistisch vormingswerk in socialistisch perspectief	

Singer: 'Pro mens, pro dier'

Het is niet eens zo'n nieuw boek, „**Pro mens, pro dier**” (Animal Liberation) van Peter Singer, een in 1946 geboren Australisch filosoof. („Grondig, kritisch en zorgvuldig moeten nadenken over wat de meesten van ons voor vanzelfsprekend houden is naar mijn mening de hoofdtaak van de filosofie en tevens de taak die de filosofie tot een zaak maakt die de moeite waard is,” aldus Singer.) Het boek dateert van 1975, de Nederlandse vertaling van 1976.

Bij zo'n overvloedige boekenmarkt zou het echter kunnen zijn, dat toch nog niet veel lezers van „Humanist” het kennen. In dat geval zou ik de kennismaking ten zeerste willen aanbevelen, omdat het zo'n weldadige ervaring is het hersenwerk tot in de meest verborgen kronkels te laten besproeien door een fontein van gezond ver-

stand. Een „leuk” boek is het echter niet. Naast een historisch overzicht van de opvattingen over de verhouding van mens tot dier in de filosofie en theologie van onze kontreien en een gemotiveerde standpuntbepaling van de schrijver zelf wordt uitvoerige informatie verschaft over – in het licht van die keuze – menselijk mishandelen. Vooral de bio-industrie en dierproeven ten behoeve van wetenschap en industrie worden doorgelicht. Daarbij toont de schrijver aan dat de gedachte, dat we erop kunnen rekenen dat er – door overheid en particulier initiatief – voor wordt gezorgd, dat dieren niet wreed worden behandeld, wel geruststellend kan zijn, maar niet juist is.

Dat de schrijver zich intensief bezighoudt met de materie van het Humanistisch Perspektief, met name de 3e en 6e paragraaf,

moge blijken uit de volgende passage:

„De hedendaagse filosofie staat overwegend positief tegenover het idee dat alle menselijke wezens gelijk zijn. Het probleem is echter deze stelling zo uit te leggen, dat zij daardoor niet onwaar wordt. De mensen zijn in de meeste opzichten niet gelijk en als we een of ander kenmerk zoeken dat zij allemaal bezitten, dan moet dit kenmerk een soort kleinste gemene veelvoud zijn, dat zó klein is dat geen enkel mens dit kenmerk mist.

De moeilijkheid is nu dat een dergelijk kenmerk dat **alle** mensen bezitten niet **alleen** een kenmerk van de mensen is. Alle mensen kunnen bijvoorbeeld pijn voelen, maar niet alleen mensen kunnen dat. Anderzijds kunnen alleen mensen ingewikkelde wiskundige problemen oplossen, maar niet alle mensen zijn daartoe in staat. Het blijkt dus dat in de enige zin waarin we terecht kunnen zeggen, als konstatering van een feit, dat alle mensen gelijk zijn, er tenminste enkele leden zijn van andere soorten die óók „gelijk” zijn – dat wil zeggen, gelijk aan sommige mensen.

Wanneer we echter anderzijds tot de konklusie komen (de schrijver trekt die eerder in het boek, a.k.) dat deze kenmerken in feite irrelevant zijn voor het probleem van de gelijkheid en dat gelijkheid gebaseerd moet zijn op het ethische principe van in gelijke mate rekening houden met belangen van andere levende wezens en niet op het hebben van een of ander kenmerk, dan wordt het nog moeilijker om een grond te vinden om de dieren van de gelijkheid uit te sluiten.”

De schrijver nodigt de lezers uit, om ieder voor zichzelf de konklusie uit het boek te trekken, die men meent te kunnen verantwoorden. Een uitdaging te meer voor humanisten, om het te lezen. a.k.

„Pro mens, pro dier” door Peter Singer, uitgegeven door Anthos 1976.

De prijs van het boek is f 27,50.

advertentie

Stichting Humanistisch Opleidings Instituut

De Stichting Humanistisch Opleidings Instituut verzorgt een driejarige hogere beroepsopleiding voor geestelijk werk.

Wij willen graag zo spoedig mogelijk in contact komen met geïnteresseerden voor de volgende functies:

a. DOCENT(E) PRAKTIJK VAN DE GEESTELIJKE VERZORGING (10 onderwijsuren)

taak: – het geven van lessen in de praktijk van de geestelijke verzorging;
– het geven van supervisie;
– het praktijktheoretisch en methodisch verder ontwikkelen van het beroep van geestelijk werk(st)er, in het bijzonder met betrekking tot de geestelijke verzorging.

b. DOCENT(E) PRAKTIJK VAN DE GEESTELIJKE VORMING (10 onderwijsuren)

taak: – het geven van lessen in de praktijk van de geestelijke vorming;
– het geven van supervisie;
– het praktijktheoretisch en methodisch verder ontwikkelen van het beroep van geestelijk werk(st)er, in het bijzonder met betrekking tot de geestelijke vorming.

c. DOCENT(E) PRAKTIJK VAN HET HUMANISTISCH VORMINGS-ONDERWIJS (10 onderwijsuren)

taak: – het geven van lessen in de praktijk van het humanistisch vormingsonderwijs;
– het geven van supervisie;
– het praktijktheoretisch en methodisch verder ontwikkelen van het beroep van geestelijk werk(st)er, in het bijzonder met betrekking tot het humanistisch vormingsonderwijs.

VEREISTEN voor bovengenoemde functies:

- bij voorkeur afgestudeerd aan het Humanistisch Opleidings Instituut
- een ruime praktijkervaring
- bereidheid en vermogen tot theoretische verdieping
- het vervullen van een parttime functie in het werkveld waarom het gaat is gewenst
- goede kontaktuele eigenschappen
- lidmaatschap van het Humanistisch Verbond

Het is de bedoeling, indien mogelijk, het urenaantal te verhogen tot 15 onderwijsuren.

d. DOCENT(E) HUMANISTIEK

De taak bestaat uit het geven van lessen in grondslagen van de humanistische leef- en denkwijze.

Voor deze taak zijn voorlopig 2 à 3 onderwijsuren beschikbaar, met mogelijkheid van uitbreiding. In aanmerking komen humanisten met een universitaire vorming op het gebied van de filosofie en/of de menswetenschappen.

Ervaring in het geven van lessen op het nivo van het hoger beroepsonderwijs is zeer gewenst.

Voor bovengenoemde functies geldt:

Salaris en arbeidsvoorwaarden volgens rijksregeling.

De sollicitatie-kommissie bestaat uit: bestuurslid, studie-koördinator, docenten en kursist. Sollicitaties binnen 14 dagen richten aan de studie-koördinator, de heer T. Jorna, Postbus 278, Ridderstraat 42, Culemborg, telefoon 03450-2630.

iets aan de hand?

Misschien denken al degenen die zich betrokken voelen bij de Plaatselijke Geestelijke Verzorging en Samenlevingsopbouw de laatste tijd: „Wat merken of horen we weinig!” en vrezen ze zelfs dat er iets aan de hand is.

Zij hebben gelijk want de activiteit is naar buiten toe inderdaad minder groot en er is ook iets aan de hand! „In” de hand kan ik beter zeggen. In ieder geval goed nieuws, want dankzij subsidie kan de Dienst eindelijk – na meer dan 16 jaar zeer onderbeemand te hebben gedraaid – met een aantal functionarissen worden uitgebreid en kan het werk de aandacht krijgen die het verdient.

Dit alles is niet van de ene op de andere dag geregeld. Er moet een heleboel denkwerk worden verricht, niet alleen organisatorisch maar ook inhoudelijk – dat is waar momenteel alle betrokkenen ernstig en nauwgezet aan werken op het centraal bureau en wat bijna alle tijd en energie vraagt. Vandaar dat er naar buiten toe minder gedaan kon en de komende maanden nog kan worden. Een stilte in de geest van „Reculer pour mieux sauter”, want de blik is naar binnen gekeerd met de bedoeling om als het nieuwe seizoen begint, met meer man, vrouw en kracht naar buiten te treden.

Ida Kalmijn

Kommentaar van de kursusleid(st)ers van de applikatiekursussen humanistisch vormingsonderwijs op kongresvoorstel Leeuwarden m.b.t. lidmaatschap humanistisch vormingsonderwijsgeveden.

Het spreekt voor zich, dat h.v.o.-ers hun werk verrichten vanuit een humanistische identiteit. Voor ons is het lidmaatschap van het H.V. een logisch gevolg. Voor de meeste kursisten is het dat ook. Al voor het eindgesprek heeft het overgrote deel van de kursisten zich aangemeld als lid. Op dit moment is 4%, d.w.z. 4 van de 105 onderwijsgeveden nóg geen lid. De redenen, waarom zij nog geen lid zijn geworden, zijn verschillend van aard, maar bij geen van de vier is er sprake van het ontbreken van een humanistische gezindheid.

Het op een bepaald tijdstip verplicht moeten toetreden tot het H.V. komt o.i. dwingend over en is daardoor een beperking van keuzevrijheid. Klaarblijkelijk ervaren sommigen het hebben van een humanistische gezindheid en het lidmaatschap van het H.V. als twee te onderscheiden grootheden. De situatie waarin men zit, speelt hierbij vaak een rol en vereisen soms een lange weg van doorleving en doordenking alvorens de keuze te maken om deze twee aspecten te verenigen.

Een strategie van hiervoor respect te hebben en in alle openheid dit te bespreken waarborgt een grote zelfverantwoordelijkheid. Hierbij blijft onverlet dat de onderwijsgevede onder inhoudelijke verantwoordelijkheid werkt van het H.V. die de h.v.o.-(st)ers bevoegd verklaart, maar niet in dienst neemt. Deze bevoegdheid kan – ook voor leden – als de inhoudelijke en onderwijskundige kwaliteit van het gegeven onderwijs hiertoe aanleiding geeft op elk moment worden ingetrokken. Ervaring heeft geleerd, dat zij die door het humanistisch vormingsonderwijs in contact gekomen zijn met humanisme en het Humanistisch Verbond zeer gemotiveerd voor het lidmaatschap hebben gekozen.

Op het 19e kongres (22 en 23 mei 1971) is het lidmaatschap van funktionarissen aan de orde geweest. In het pre-advies van het hoofdbestuur wordt als beleid het in de geest van het Verbond willen en kunnen werken verdedigd. In het advies wordt bepaald bezwaar gemaakt om de kring van de aan te stellen funktionarissen alleen te beperken tot le-

den, of hen die om in dienst te treden lid worden. Uit het kongresverslag blijkt dat het kongres van mening was dat van dwang nooit sprake zal kunnen zijn. Het voorstel van Leeuwarden lijkt ons in strijd met dit kongresbesluit.

Wij willen de gemeenschap Leeuwarden in overweging geven hun voorstel in te trekken of anders het Kongres te adviseren dit voorstel te verwerpen.

*De kursusleiding,
Lidy Avenarius, Anna Blaak, Atie Cramer, Pyts Das, Letty Fernhout, Klaske Haakma, Ada Ilmer, Klaske Jellema, Coby Kenninck, Wil Kes, Sylvia Kok, Frouli Louw, Wil Rohde, Riet Roggeveen, Han Sie Dhian Ho, Rieke Vos, Dick de Vries.*

beleids- maatregelen

In de „Humanist” nummer 9 van 1 mei gaven wij een samenvatting van het onderzoek-Wichers. Het hoofdbestuur heeft mede op basis van de resultaten en konklusies van dit onderzoek een beleidsnota met de titel „ledental en buitenkerkelijkheid” het licht doen zien over met name de ontwikkelingsmogelijkheden van het HV in de nabije toekomst. Hierbij geven wij een korte opsomming van de beleidsmaatregelen waarin deze nota uitmondt.

Samenvatting van de voorgestelde maatregelen:

- ① Een dringend beroep op de gemeenschapsbesturen om zelf met nieuwe leden kennis te maken en hen (aktief) wegwijs te maken.
- ② Een vernieuwde kaderopleiding voor bestuurders is nodig, daarnaast wellicht versterking van interne organisatie met een beroepskracht.
- ③ Het Centrum voor Humanistische Vorming zou opnieuw moeten worden geactiveerd in verband met acties voor humanistisch vormingsonderwijs.
- ④ Bespreking van onderzoeksrapport van de Universiteit en van deze beleidsnota in de kring van humanistische organisaties is gewenst.

⑤ Er moeten gesprekken komen met verwante organisaties over de positieverbetering van het Verbond in onder andere de publiciteit die zij in handen hebben.

⑥ De mogelijkheid van een manifestatiedag met gespecialiseerde humaniseringsorganisaties moet worden onderzocht.

⑦ Voorlichting over de aard van het Verbond en de omvang van de humanistische beweging moet ter hand genomen worden bij overheid, politieke partijen en andere grote maatschappelijke organisaties, o.a. met het Voorstel in hun kaderopleidingen te kunnen optreden.

⑧ Er moet nieuw voorlichtingsmateriaal worden ontworpen.

⑨ Daarnaast moet een nieuw voorlichtingsboekje over het Verbond verschijnen, bestemd voor relaties en hun opleidingen.

⑩ Radio en Televisiebeleid moet worden getoetst op de effecten bij het grote publiek, waarbij vooral gelet moet worden op de volgende vragen: was het genoeg voorlichtend, was er een goede emotionele inslag, ging er voldoende wervende kracht vanuit?

⑪ Een jaar van voortgezet onderzoek is wenselijk voor nadere verkenningen en voor begeleiding van de verdere insluiting van het Humanistisch Verbond in de Nederlandse samenleving.

In deze eindopsomming komen twee achtergrondmaatregelen voor. Eén betreft de extra funktionaris voor de interne organisatie en kaderopleidingen. Het zal duidelijk zijn dat als het Verbond verder zou groeien deze noodzakelijk zal worden (en waarschijnlijk ook uit nieuwe inkomsten betaald kan worden). De tweede achtergrondmaatregel is voortgezet onderzoek. Het is waarschijnlijk mogelijk hier een subsidie voor te krijgen. Als onderwerp van dat onderzoek komen in de eerste plaats de vragen in aanmerking die in het onderzoekverslag werden genoemd: wie zijn de gebruikers van de dienstverlening die het Verbond biedt? Welke kansen geven de eerdere informanten uit het onderzoek het Verbond in een tweede gesprek? Hoe verloopt de aanpak van enkele voorgestelde maatregelen? Dit alles in een poging om inderdaad de huidige positie van het Verbond te doorbreken.

Anti-Humanisme

In de „Humanist” las ik het hoofdartikel Anti-humanistische aanvallen enz. van de heer Rob Tielman, en wil daar gaarne op reageren.

Volgens mij is lijdzaamheid de ondergang van het H.V. en moet daarom veranderen in strijdzaamheid voor de mensheid. Het strijden voor humanisme betekent voor mij het strijden voor de vrede, want een wereld zonder oorlog is een wereld van het Humanisme. Dat betekent wel, dat wij humanisten in staat en bereid moeten zijn andersdenkenden tegemoet te treden met sportiviteit, al doen anderen zo als de E.O. dit niet. Het beste wapen voor het uitdragen van het humanistisch ideaal is de kennis van de bijbel, want de bijbel is een zichzelf tegensprekend boek. De R.K. geestelijkheid wist wel, waarom de gewone mensen de bijbel niet moeten kennen, omdat zij wisten dat bij goed lezen van de bijbel ieder mens tot de konklusie moest komen: de God van de bijbel bestaat niet. Het is dan ook nodig om de bijbel goed te lezen, en dan eens te beginnen met het scheppingsverhaal, b.v. het boek Genesis, hoofdstuk 27. En God schiep de mens als zijn beeld. Als Gods beeld schiep hij hen man en vrouw. Dan komt 2:4b. Toen vormde Jahweh God de mens uit klei, en blies hen levensadem in de neus, zo werd de mens een levend wezen. Nu stap ik over op 18 gen.:2 Jahweh God sprak: Het is niet goed voor de mens dat hij alleen blijft, ik zal dus een hulp voor hem maken, die hem past. Nu bracht Jahweh God de mens (Adam) in diepe slaap, en maakte van een van de ribben van de mens (Adam) dan bouwde God een vrouw. Zo kan men alles vinden in de bijbel wat de Humanist nodig heeft om z'n medemens aan te tonen dat de godsdiensten de mensheid op een dwaalspoor heeft gebracht. Zo zou ik door kunnen gaan, maar dan heb ik te veel plaatsruimte nodig. Waar ik nog wel even op wil wijzen is dat de godsdiensten zijn ontstaan door onwetendheid en angst.

Uit die angst en onwetendheid zijn de medicijnmannen ontstaan met hun afgoderij van zon, maan en sterren. Wanneer het streven van het H.V. werkelijk is een betere mensenwereld te vormen, dan zal zij in de eerste plaats tegen militarisme en geweld moeten zijn. En wanneer Stuiveling zegt in Vijf minuten bedenktijd dat het H.V. geen politieke partij wil worden, dan mag het H.V. zich wel eens afvragen of zij te zijnertijd b.v. met de a.s. verkiezing over misschien twee jaar, niet verplicht is haar leden voor moet houden te stemmen op een anti-militarisme gebaseerde politieke partij.

G. H. Erdsieck

P.S. in uw blad van 1 maart 1979 reageerde ik op Schonk, u hebt daar per abuis onder gezet G. H. Erdsieck.

Bij de laatste zin rijst de vraag of het wel gewenst is, dat het H.V. stemadviezen uitleeft.

red.

Blauw (3)

Wat de heer P. Blauw in de Humanist van 15 maart 1979 zegt, komt m.i. hier op neer, dat voor hem humanisme in de praktijk van zijn dagelijks leven atheïsme en socialisme is. Stelt men dit algemeen, dan vraag ik mij af of de heer Blauw hiermee eigenlijk niet zegt, dat het humanisme overbodig is. Heeft de heer Blauw het boek „Grondslagen van humanisme” van Prof. J. P. van Praag, dat bij Boom in Meppel in 1978 verscheen, gelezen?

Zo niet, dan een keer doen, en dan maar weer verder nadenken.

Met aandacht heb ik het artikel van Rob Tielman gelezen over de intolerante opstelling van bepaalde religieuze groepen. Het is heel goed dat dit eens onder onze aandacht wordt gebracht. Eén facet hiervan wil ik nog naar voren brengen, en dat is: dat gezien het feit, dat bepaalde religieuze stromingen zich zo opwinden over de filosofie van het humanisme de veronderstelling rechtvaardigt, dat deze manier van denken schijnbaar aanslaat bij een deel van de religieuze bevolking en men om die reden zich hiertegen hardnekkig gaat verweren. Vanuit dit standpunt bezien zit er voor humanisten toch een positief element in.

r. harmsen

Humanisme en godsdienst Een kort antwoord terug van Blauw

Graag wil ik even ingaan op de reacties van Liedermooij, Hopster-Boeke en Marcel Huppe. Prettig te lezen dat L. het in grote lijnen met mij eens is. Met wat Annie Romein-Verschoor over het HV zegt, kan ik het in sommige opzichten wel eens zijn, maar beslist niet met de eindkonklusie. Ik meen dat je dan juist wél lid moet blijven en je eigen mening moet blijven inbrengen. We moeten toch **samen** telkens weer onze koers bepalen! Ook, ja vooral radicalisten horen in het HV thuis.

Vooraf het kernachtige slot van Liedermooij n.l. dat „als je jezelf, als lam opstelt, je door de wolven wordt opgevreten” raakt volgens mij 't kernpunt van onze stellingname. Als gelovigen ons verwijten „stenen voor brood” te verkopen, mogen wij wel eens tegenwerpen dat zij eigenlijk al eeuwen de T.V. vooruit zijn met hun „Fabeltjeskrant voor volwassenen”.

Dat **alle** wereldgodsdiensten zich hebben laten verleiden (uit zucht tot macht door overwicht in „kennis”?) om geschiedenisboeken als bijbel, koran en talmoed als directe boodschappen van een scheppend opperwezen te bestempelen, is niet onze schuld. Maar is er wel de oorzaak van dat men nu „tegen beter weten in” meent deze interpretatie te moeten volhouden. Zou men zo verstandig geweest zijn (om bij christenen even te blijven) om de bijbel aan te duiden als dat wat het werkelijk is, n.l. een boek waarin wordt weergegeven hoe gelovige mensen **toen** zgn. visioenen als wonderlijke kontakten met het door hun veronderstelde opperwezen meenden te mogen ervaren, dan zouden de christelijke kerken (in 't bijzonder de R.K.!) nu niet zoveel problemen hoeven hebben met b.v. 't celibaat, de plaats van de vrouw in de

kerk, alternatieve samenlevingen, homofilie enz. Immers, men zou dan, ook als heel serieus gelovige de vrijheid hebben behouden gedragsregels voor „hier en nu” te bepalen aan de hand van uitkomsten van soortgelijke visioenen uit **deze** tijd. Maar neen, de kerk wilde het onderste uit de kan (en 't laatste woord!) en zal dus ook 't lid op de neus niet kunnen ontlopen.

Zowel Liedermooij als Hopster-Boeke wijzen ook nog op verdraagzaamheid. Natuurlijk wil ik ook verdraagzaam zijn, maar ben met L. graag eens dat ook dat z'n grenzen heeft. Natuurlijk wil je mensen niet krenken, maar de waarheid mag gezegd worden en daarbij kun je niet altijd om personen heen, zeker niet als dit op de voorgrond tredende vertegenwoordigers zijn van die stelsels die onwerkelijkheden tot goddelijke waarheden blijven bombarderen. Verdraagzaamheid is wat anders dan lijdzaam toestaan dat je in alles wordt genegeerd.

Dan nog kort enkele bijkomende zaken.

Met liberalen als mens heb ik geen enkele moeite. Al het water van de zee wast echter beslist niet uit dat **vrije economie** heel zeker NIET aan ieder gelijke kansen biedt tot **vrije ontwikkeling**. Waarop we toch eigenlijk wél recht hebben. Het humanisme kan toch niet gelijk de kerk de „natuurlijke” staat van arm en rijk, met blijkbaar „vrijblijvende” verantwoordelijkheid voor elkaar, erkennen en laten voortbestaan! Aan Huppe zou ik nog willen laten weten geen behoefte te hebben aan gerubriceerde inventarisatie van H.V. leden. De ontwikkeling in de koers die door ons Verbond in de loop der jaren valt waar te nemen zegt mij genoeg over het gemiddelde denken binnen onze ledenkring. Tenslotte heb ik van dhr. Smid te Haren (Gr.) nog een persoonlijke reactie mogen ontvangen, waaruit blijkt dat hij vooral het zgn. agnosticisme voorstaat. Mag wel hoor, maar is mij wat te halfslachtig. Zo van „We ontkennen het wel, maar weten doen we het eigenlijk niet”. Dan nog maar even verder doordenken totdat we het „weten” wel hebben bereikt! Met dank voor de reacties en vriendelijke groeten

Piet Blauw

Seksebewust

Een attente en seksebewuste lezeres van de „Humanist” stuurde de redactie deze aanpassing van ons brieven-vignet, met de vraag of dit niet „humanistischer zou zijn”. Uiteraard is dit het geval, maar de tekenaar van de mannetjes is ons onbekend, zodat een verantwoorde aanpassing problemen oplevert. De poging van brieven-schrijfster lijkt ons ook niet geheel geslaagd. We zullen het probleem aan onze cartoonist Tom voorleggen. Tot zolang kunt u dan misschien het beste uw fantasie gebruiken.

redactie

bij de 250ste geboortedag van Lessing

Lessing: liefde voor de medemens stond altijd voorop

De twee Duitslanden vierten in deze maanden de 250ste verjaardag van Gotthold Ephraim Lessing. Van beide kanten wordt er een jubileumuitgave verzorgd van de geschriften van deze ... ja, hoe moet je hem eigenlijk noemen? Wijsgeer, dichter, theoloog, journalist? Lessing laat zich eenvoudig niet in een hokje plaatsen. Dat is één van de boeiende kanten aan zijn persoon.

Op 22 januari 1729 wordt hij in het Saksische stadje Kamenz geboren. Hij is het tweede kind uit een groot domineesgezin. Daardoor is hij nagenoeg voorbestemd om theologie te gaan studeren. En dat gebeurt ook. Maar tijdens zijn verblijf aan de universiteit van Leipzig worden er in hem allerlei andere belangstellingen en vaardigheden wakker. Met groot plezier volgt hij kolleges wiskunde, hij houdt zich bezig met filosofie en archeologie, hij neemt een kijkje bij de chemie, doet later ook nog wat aan medicijnen, maar wordt vooral gefascineerd door de geschiedenis en het toneel. Wat dat laatste betreft, beleeft hij al tamelijk vroeg een geweldig succes als een stuk van hem door een vrij beroemd gezelschap wordt opgevoerd.

journalist

Eenmaal in Berlijn komt het tot een vruchtbare bundeling van vele van zijn begaafdheden. Hij stapt in een voor die tijd betrekkelijk nieuw beroep: journalist. In die dagen moeten we dat meer zien in de lijn van wat we vandaag essayist of toneelcriticus zouden noemen dan verslaggever van alle mogelijke actualiteiten. In Pruisen zijn kritische bladen en tijdschriften in opkomst. Dat is misschien iets later dan elders in Europa. Naar de juiste vormgeving naast het boek en de brochure wordt nog gezocht. Lessing stelt zijn scherpzinnigheid, wetenschappelijkheid, trefzekerheid en fijngevoeligheid ten dienste van deze nieuw opkomende manier van commentaar geven bij de kulturele, religieuze, sociaal-economische, politieke en wetenschappelijke ontwikkelingen in zijn tijd. En het gaat er daarbij precies om, bredere lagen van de bevolking deelgenoot te maken van wat tot nu toe aan enkelen was voorbehouden.

geëngageerd toneelschrijver

Ook in Pruisen zijn de burgers in opkomst als nieuwe dragers van de ekonomie, de kulture, van het handelen en denken. Weliswaar staat alles nog aan het begin. Bij het uitbetalen van de lonen aan hun ondergeschikten gedragen zich de despotische vorsten nog abominabel en de sociale toestanden onder het gewone volk zijn nog miserabel. Toch is er een doorbraak gaan-

de. In zijn toneelstukken constateert en stimuleert Lessing dat. Zijn theater staat heel duidelijk in dienst van dat proces van emancipatie van de burger. Hij is maatschappijkritisch zonder dat hij daarbij heel het menselijk samenleven tot een bijna noodlottig spel van structurele krachten reduceert. Op ontroerende wijze beschrijft hij wat er in het hart van al zijn figuren omgaat. Zijn beschrijving roept op tot uitdrukkelijke keuze, daagt uit tot meedoen in het proces van veranderingen en dringt aan op het doorzien van je eigen rol, van eigen grenzen en mogelijkheden. Doordat mensen zelf taken en opdrachten ter hand zullen nemen, doordat ieder mens verantwoordelijkheid gaat dragen, wordt hij of zij niet alleen subject van eigen story of affaire, maar ook uitdrukkelijk van de grote geschiedenis.

veelzijdig amateur

Geschiedenis boeit hem. Als wijsgeer, als historicus, als theoloog. In zijn verhandeling *Die Erziehung des Menschengeschlechtes* laat hij zien, hoe onze geschiedenis er een is van voortschrijdende kennis en ontplooiing van de mens van het uiteindelijk samenvloeien van openbaring en weten, van geloven en ervaren.

In navolging van anderen verdiept hij zich ook in de geschiedenis om mensen uit het verleden te rehabiliteren.

Zijn beroemde *Rettungen* vragen aandacht voor een groot aantal personen, die – meestal omdat ze ketterse gedachten zouden hebben verspreid – volgens Lessing in een nieuw licht moeten worden gezien.

Voor de theologie formuleert hij vragen waarvoor Sören Kierkegaard hem later uitdrukkelijk bedankt en voor de bijbelwetenschap is hij van onnoemelijke betekenis geworden door de listige publikatie van de kritische beschouwingen van Reimarus. Op alle terreinen, waarop hij zich waagt, voelt hij zich niet de deskundige. Het is voor hem een kwestie van liefhebberij. *Liebhaber der Theologie*, zegt hijzelf, in de ware zin van het woord: amateur.

criticus

Lessing stelt indringende vragen, hij legt de vinger op tegenspraken in de geschiedenis en in zijn eigen tijd. Hij helpt de mensen waakzaam en op hun hoede te zijn en alle mogelijke theorieën en situaties door te prikken. Zowel in zijn toneelkreaties als in zijn gedichten en verhandelingen gaan scherpzinnigheid en fijngevoeligheid hand in hand. Liefde voor de medemens staat altijd voorop. Dat proef je tot op de dag van vandaag, als je iets van Lessing leest. En het gaat hem daarbij niet om het woord, ofschoon hij ermee weet om te

VERBOND OP RTV

RADIO
ZONDAGS HILVERSUM 2
VAN 9.30 - 10.00 UUR

20 mei **ADWAITA - TWEEHEDSLOOS**

De dichter J. A. Dèr Mouw meende dat geest en stof in wezen één waren. Zijn pseudoniem Adwaita, dat hij aan de Indische mystiek ontleende, was de typering van zijn diepste levensovertuiging: de eenheid van al het bestaande.

Medewerking: Dr. Marcel Fresco
Samenstelling: Casper Vogel.

27 mei **WAAROM ZIJN NIET ALLE BUITENKERKELIJKE HUMANIST?**

Samenstelling: Piet Brinkman.

DE MOEDER

Toen ik aan je dacht
als aan een kijkend kindje
dat lag in mijn armen,
werd je nog verwacht;
een visje, mijn visje,
werd je nog verwacht.

En toen in mijn gevoel
ik had een zuigend diertje,
toen was jij al een knaapje,
dat stapte naar school,
een paardje, mijn paardje,
dat stapte naar school.

Voorzichtig op straat,
zei ik nog voorzichtig,
en poetste je geweer,
want jij was soldaat,
met hanen en tijgers,
want jij was soldaat.

Toen ik aan je dacht
als aan een jong soldaatje,
toen was jij al dood,
die thuis werd verwacht,
met wonden en kruisen,
maar thuis werd verwacht.

H. A. GOMPERTS

Uit de bundel „Van verlies en dood” (1946)

gaan en te spelen. Het gaat hem ook niet om de positie. Die heeft hij nooit gehad. Het gaat hem om de medemens, die hij graag als zelfstandig burger ziet, waarbij hij de gevaren van de bourgeoisie alweer voorvoelt. Het gaat hem tenslotte om het respect voor ieder mens en om de menselijkheid over alle grenzen van ras, stand, kennis en belijden heen.

Met Lessing is er in Duitsland een traditie van kritisch bewustzijn in dienst van bevrijding voortgezet en vernieuwd. Telkens weer dreigt deze traditie weg te ebben. Dan zal ze – om in de stijl van Lessing te spreken – moeten worden gered. Aan beide kanten. Zowel in West- als in Oost-Duitsland.

(Karl Derksen, uit Wending mrt. '79)

diskriminatie

Een apothekersassistent solliciteerde in het najaar van 1978 naar een gelijksoortige functie in de Koninklijke Landmacht.

Begin 1979 werd de sollicitant verrast met een afwijzende brief waaruit bleek dat hij niet in aanmerking kwam voor de functie in het leger op grond van een medisch onderzoek van 1960.

Toen werd de betrokkene voor militaire dienst afgekeurd op grond van homoseksualiteit. Verder medisch onderzoek werd overbodig geacht, omdat „hiervan geen gunstig resultaat was te verwachten”.

Het COC heeft in een open brief aan de minister van Defensie geprotesteerd tegen dit geval van diskriminatie door de Landmacht.

De minister wordt gevraagd dergelijke gevallen van diskriminatie – waarbij met elementaire rechten van een sollicitant is gesold – te voorkomen. Ook is rechtzetting geëist voor de betrokkene. In de brief herinnert het COC aan het besluit van minister Vredeling van 1974 om homoseksualiteit af te schaffen als afkeuringsmotief voor militaire dienst.

centraal wonen

Woongemeenschap . . eiland of bruggehoofd? Onder deze vlag organiseert de landelijke vereniging Centraal Wonen een informatie- en ontmoetingsdag op zaterdag 19 mei 1979. Plaats van handeling is de Mozes en Aäronkerk, Waterlooplein, Amsterdam.

„Woongemeenschap” mag worden toegekend. Wat voor invloeden gaan er van woongemeenschappen uit, naar binnen en naar buiten? Hoe ziet men hen, hoe zien zij zichzelf, en hoe zien wij hen, in relatie vooral ook tot de samenleving?

Iedereen is welkom, op elk moment van de dag van 9.00 tot 23.00 uur. Kosten f 3,- overdag en f 2,- 's avonds, exclusief maaltijden. Kinderen gratis. Voor kinderopas (tot 17.00 uur) wordt gezorgd. Nader informatie bij Adri Kerstens-van Zijl, tel. 010 - 709852.

ziekteverzuim

„Met transcendente meditatie kan het ziekteverzuim in Zuid-Limburg drastisch verminderd worden”. Dat hebben drie ekonomen gezegd, volgens de speciale dienst „Geestelijk Leven” van het ANP. Deze dienst verspreidt onder abonnees nieuwsberichten op godsdienstig en levensbeschouwelijk terrein.

Nu hoeft er niet aan te worden getwijfeld dat meditatie een bijdrage kan zijn tot de geestelijke en mede daardoor lichamelijke gezondheid – daargelaten of die meditatie transcendent moet zijn of niet. Maar de intrigerende vraag blijft waarom ons aller ANP zoiets als nieuws ziet.

Ziekteverzuim wordt ook tegengegaan door een dagelijkse wandeling, verantwoorde voeding, van je hart geen moordkuil maken, amateuristische kunstbeoefening, slapen met open raam, werken aan verbetering van de arbeidsomstandighe-

den, democratisering van bedrijven, enz. Als het ANP eens dagelijks een stief kwartiertje ging mediteren om nieuws beter van propaganda te blijven onderscheiden. Dat zou nieuws zijn! (C.V.)

HVO in Duitsland

Midden april brachten Joos Sinke, hoofd-raadsman defensie, en Wieberen Koopmans, landelijk coördinator humanistisch vormingsonderwijs een bezoek aan de raadslieden in West-Duitsland. Sinds ongeveer een jaar wordt aan plm. 40 kinderen humanistisch vormingsonderwijs gegeven op de rijksschool voor basisonderwijs in Bramsche door de raadsman Hans Grimm. Op uitdrukkelijk verzoek van de ouders wordt het volgende cursusjaar hoogstwaarschijnlijk op de school voor voortgezet onderwijs gestart.

oorring

De VVD vindt het dragen van een ooring en de homofiele geaardheid van de heer Van Agt niet schadelijk bij de uitoefening van zijn beroep, en zeker geen reden tot ontslag. De liberale Tweede Kamerleden Kappeyne van de Coppello en Nijpels stellen dat in schriftelijke vragen aan staatssecretaris Veder-Smit van Volksgezondheid en minister Albada van Sociale Zaken.

Van Agt is om die redenen ontslagen in het Sint-Willebrordusziekenhuis in het Brabantse Deurne, waar hij zeven jaar heeft gewerkt. De Kamerleden willen nu, dat de bewindslieden bestuur en directie wijzen op de onredelijkheid van die ontslaggrond. Ter voorkoming van misverstand: de Van Agt in de VVD-vragen is niet de minister-president, mr. A. A. M. van Agt.

leven na dood

Het weekblad „de Tijd” publiceerde vorige maand cijfers uit een onderzoek over de verwachtingen van Nederlanders over leven na de dood. Hieruit blijkt dat 31 procent van de Nederlanders gelooft in een voortbestaan na de dood. Eveneens 31 procent meent dat het met de dood is afgelopen, dat dood dood is. 28 procent weet

niet of er een leven na de dood is, maar hoopt van wel. 9 procent weet het niet en heeft geen interesse in wat er eventueel na de dood zou kunnen gebeuren.

In totaal werden 900 Nederlanders van boven de 18 jaar ondervraagd. Van hen waren er 273 rooms-katholiek, 125 Nederlanders hervormd; 72 gereformeerd en 396 buitenkerkelijk. Onder de gereformeerden was er niemand die geloofde dat er na de dood niets kwam. Van hen had slechts één procent geen interesse voor wat er eventueel na overlijden zou gebeuren. 52 procent van de buitenkerkelijken meende dat dood dood is.

Van alle ondervraagden meende 17 procent dat ze persoonlijk zullen voortbestaan, 28 procent dat hun geest in een groter geheel, een kollektief iets zal opgaan, 7 procent zei dat ze op aarde zullen terugkeren in een andere gedaante (reïnkarnatie) en 45 procent dat ze uitsluitend zullen voortleven in de herinnering van de nabestaanden. Dat laatste meent 65 procent van de buitenkerkelijken. In reïnkarnatie gelooft 6 procent van de rooms-katholieken, 3 procent van de hervormden, 3 procent van de gereformeerden en 10 procent van de buitenkerkelijken.

doe er iets mee!

In de praktijk blijken veel humanisten kader- of bestuurslid te zijn van alle mogelijke verenigingen en instellingen zonder ooit voor hun levensovertuiging uit te komen. Het is vanzelfsprekend niet de bedoeling anderen ons humanisme op te dringen, dat zou in strijd zijn met de door ons bepleite keuzevrijheid.

Maar door onze levensovertuiging te verhullen voor anderen, schaden wij ook de keuzevrijheid van anderen omdat zij daardoor niet met het humanisme in aanraking komen en diens gevolge van een belangrijke keuzemogelijkheid onwetend blijven. Als de vereniging of instelling waarin u actief bent iets met levensovertuiging heeft te maken, is het belangrijk dat uw humanisme en uw lidmaatschap van het HV niet verborgen blijven. Doe er iets mee, bijvoorbeeld door de Humanist of boeken als die van Schonk en Van Praag te verspreiden, of door contacten te laten leggen met het plaatselijke bestuur van het HV.

IHEU-Amnesty

De IHEU heeft onlangs een brief gestuurd naar sekretaris-generaal Hammarborg van Amnesty International in London, waarin de Internationale humanistische organisatie Amnesty verzoekt informatie in te winnen over het lot van de in Iran verblijvende humanisten en andere niet-gelovigen. Er is sinds de revolutie in Iran niets meer vernomen over hen en de IHEU vreest dat zij in moeilijkheden verkeren.

Ook vraagt de IHEU aan Amnesty informatie over het lot van humanisten in andere Islamitische landen, omdat humanisten hoogstwaarschijnlijk niet worden toegelaten in deze landen. Dit bleek nog eens onlangs toen een Nederlandse humanist een visum voor Saoedi-Arabië werd geweigerd.

het hoofdbestuur legt verantwoording af aan het kongres.

foto: Rob Huibers

23ste kongres voorbij, Verbond met nieuwe energie aan de slag

Als deze Humanist bij u in de bus valt, heeft het Humanistisch Verbond net zijn 23ste kongres afgesloten. Er is uitgebreid gediskussieerd over verslagen, begrotingen, statuten, rapporten en reglementen. Voorstellen zijn aangenomen, ingetrokken of verworpen. Nieuwe bestuursleden zijn gekozen. Misschien waren er soms lauwe diskussies, afgewisseld met felle debatten, waarschijnlijk veel hernieuwde kontakten in de wandelgangen. Helaas niets van dit alles in deze Huma-

nist, daarvoor was de tijd te kort. Uiteraard zal de redactie in komende nummers nog uitgebreid aandacht besteden aan dit kongres.

Wel kunnen we de lezer in deze Humanist enkele foto's van het kongres aanbieden verder op de middenpagina's de openingsrede die voorzitter Rob Tielman op het kongres uitsprak. En ook aandacht voor uitgever Geert van Oorschot, die op het kongres de Van Praag-prijs kreeg uitgereikt.